

Język francuski – mocne i słabe strony wykształcenia maturzystów

Poziom podstawowy

Na poziomie podstawowym najłatwiejsze dla zdających okazały się zadania sprawdzające umiejętności z zakresu tworzenia tekstu (0,71). Nieco trudniejsze były zadania sprawdzające umiejętności z obszaru rozumienia pisanego tekstu (0,64), a najwięcej trudności sprawiły zdającym zadania sprawdzające umiejętności z zakresu odbioru słuchanego tekstu (0,49).

Część rozumienie słuchanego tekstu składała się z trzech zadań o malejącym stopniu trudności (od 0,40 do 0,56). Trudność zadania zależała między innymi od tematyki tekstu oraz formy zadania. Zdający uzyskali nieco lepsze wyniki w zadaniu typu prawda/fałsz niż w zadaniu na dobieranie. Bliższa była im również tematyka związana z wiedzą o kraju francuskiego obszaru językowego niż ze światem przyrody. Istotna była również długość słuchanego tekstu oraz występujące w nim struktury gramatyczno-leksykalne. Należy podkreślić, że zadania rozwiązywane na podstawie słuchanego tekstu tradycyjnie są dla zdających najtrudniejsze, ponieważ wyselekcjonowanie informacji lub stwierdzenie, czy tekst zawiera określone w zadaniu informacje wymagają dużej uwagi i koncentracji. Tekst jest odtwarzany tylko dwa razy i nie ma możliwości jego analizowania. Zadanie cząstkowe, które sprawiło zdającym najwięcej trudności to zadanie cząstkowe 2.4 (0,24), w którym piszący automatycznie kojarzyli *ânes appelés opérateurs écologiques* z usłyszonym wyrażeniem *hommes nommés opérateurs écologiques*. Zadanie to było najtrudniejsze ze wszystkich zadań cząstkowych na poziomie podstawowym. Natomiast najłatwiejsze w tej części arkusza okazało się zadanie cząstkowe 2.1 (0,77), którego wykonanie ułatwiło precyzyjne określenie w wysłuchanym tekście miejsca ogłoszenia projektu (*site Internet*).

Obecność w zadaniu słów-kluczy ułatwiała poprawne rozwiązywanie zadań, na przykład zadanie cząstkowe 3.4 – (0,70) zawierało sformułowanie z usłyszanego tekstu (*finalistes*).

Część rozumienie pisanego tekstu składała się z trzech zadań o zróżnicowanym stopniu trudności (od 0,55 do 0,74). Zdający, mając możliwość wielokrotnej analizy tekstu, uzyskali za nie wyniki lepsze niż za zadania na rozumienie ze słuchu. Podobnie jak w pierwszej części arkusza, za zadanie typu prawda/fałsz zdający uzyskali wyższą liczbę punktów niż za zadanie na dobieranie czy też za zadanie wielokrotnego wyboru z czterema odpowiedziami. Wynika z tego, że selekcjonowanie informacji było dla zdających trudniejsze od stwierdzenia, czy tekst zawiera określone w zadaniu informacje. O poprawnym rozwiązaniu zadania często decydowała znajomość konkretnych wyrażen. Zadanie cząstkowe 5.6 (0,60), najtrudniejsze z zadań tego obszaru umiejętności, wymagało znajomości czasownika *supprimer* i skojarzenia go z wyrażeniem *annuler la punition*. Najłatwiejsze okazały się zadania cząstkowe 4.1, 5.1 oraz 6.4 (0,84). W zadaniu cząstkowym 4.1 zdający bez trudu dopasowali występujące w tekście i w odpowiedziach czasowniki *s'habiller* i *mettre*. W zadaniu cząstkowym 5.1 do określenia wieku bohaterki wystarczyło zestawić dwie cyfry podane w jednym zdaniu z wyrażeniem *plus âgée*. Natomiast poprawne rozwiązanie zadania cząstkowego 6.4 ułatwiły słowa-klucze *télé* i *Internet*.

Wypowiedź pisemna składała się z dwóch zadań otwartych sprawdzających umiejętność uzyskiwania, udzielania, przekazywania lub odmawiania informacji, wyjaśnień, pozwoleń. Zdający mieli napisać wiadomość i list prywatny.

Zadanie siódme okazało się dla zdających najłatwiejsze z zadań na poziomie podstawowym (0,75). Najmniej problemów sprawiło zdającym przekazanie pierwszej informacji, czyli poinformowanie o swojej sytuacji. Najczęściej używano wyrażen: *Je suis malade / Je ne peux pas sortir de la maison / Je suis tombé malade / Je dois rester chez moi*. Więcej problemów sprawiła czwarta informacja (0,69): *dowiedz się, kiedy mogłaby Cię odwiedzić*. Bardzo często zdający pytali, *czy koleżanka może Cię odwiedzić, zamiast kiedy*. Dużo problemów pojawiło się również w prawidłowym użyciu i odmianie czasowników *venir* i *arriver*. Poprawność gramatyczna pozostawia nadal dużo do życzenia (0,66). Zdający często popełniali błędy w najprostszych wyrażeniach typu: *être malade / avoir mal à / se sentir mal / tomber malade / avoir besoin de / avoir du temps libre*.

Napisanie listu w zadaniu ósmym (0,67) również nie sprawiło większych trudności zdającym (od 0,74 do 0,77). Dobrze poradzili sobie z przekazaniem większości informacji zawartych w poleceniu. Najwięcej trudności mieli z określeniem czasu trwania pracy. Wyrażenie *de ... à* często zastosowane było błędnie, np. *à ... de*, lub wyrażone niewłaściwym w tym kontekście przyimkiem *depuis, par, sur* lub *à*. Również przekazanie propozycji spotkania we Francji sprawiło kłopot wielu

zdającym. Najczęstszym błędem było pomylenie czasowników *rencontrer* i *raconter*, w związku z czym zdanie stawało się niezrozumiałe. Wskaźnik łatwości (0,76) świadczy także o dobrym opanowaniu formy listu prywatnego. Zarówno długość listu, jak i jego struktura z wymaganymi elementami (zwroty rozpoczynające i kończące list, wstęp, rozwinięcie i zakończenie) w większości przypadków były zgodne z kryteriami. W dalszym ciągu wiele do życzenia pozostawiają jednak umiejętności w zakresie bogactwa językowego (łatwość 0,59) oraz poprawności językowej (0,50). Duża liczba błędów gramatycznych lub leksykalnych sprawiła, że treść przekazywanych informacji była niekomunikatywna. Najczęściej popełnione w tym zadaniu błędy językowe to źle skonstruowany czas *futur simple*, użycie słowa *moins* zamiast *moi*, złe użycie przyimków, a także częste użycie czasowników w formie bezokolicznika.

Poziom rozszerzony

Na poziomie rozszerzonym zadania zamknięte sprawdzające umiejętności z zakresu odbioru słuchanego tekstu okazały się dla zdających równie łatwe, co zadania sprawdzające umiejętności z obszaru rozumienia pisanego tekstu (0,76). Nieco trudniejsze były zadania otwarte sprawdzające umiejętność stosowania struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście oraz umiejętność tworzenia tekstu (0,59).

W części stosowanie struktur leksykalno-gramatycznych zadania sprawdzające umiejętność stosowania zmian struktur leksykalno-gramatycznych okazały się stosunkowo trudne (łatwość 0,52). W zadaniu pierwszym zdający mieli problem z zastosowaniem synonimicznej konstrukcji. Na przykład w zadaniu cząstkowym 1.5 (0,47) trudność sprawiło prawidłowe zastosowanie w przekształcanym zdaniu czasu *futur antérieur*, a w zadaniu 1.2 (0,55) użycie czasu *imparfait* po wyrażeniu *si* w konstrukcji II typu zdania warunkowego. Dodatkowo zdający popełniali błędy w zapisie prawidłowo dokonanych przekształceń, na przykład nie stosowali elizji w konstrukcji *qu'elle*. W zadaniu drugim polegającym na częściowym tłumaczeniu zdań, trudne było zachowanie poprawnej składni zdania francuskiego. Nieco dziwić może jednak fakt, że najwięcej kłopotu sprawiły struktury z poziomu podstawowego. Na przykład w zadaniu cząstkowym 2.1 (łatwość 0,29) zdający stosowali złą formę trybu rozkazującego czasownika *aller*, a w zadaniu cząstkowym 2.3 (0,21) najczęściej zapominali o uzgodnieniu *participe passé* z dopełnieniem bliższym.

Wypowiedź pisemna była najłatwiejsza z zadań otwartych na poziomie rozszerzonym (0,73), mimo że sformułowanie własnego tekstu na jeden z trzech tematów wymagało wykazania się umiejętnościami językowymi i merytorycznymi. Zdający dobrze radzili sobie z zachowaniem reguł kompozycji wypowiedzi (0,87), czyli z tworzeniem spójnego, logicznego i prawidłowo skonstruowanego tekstu. Dotyczyło to szczególnie rozprawki, która była najczęściej wybieranym tematem. Najmniej punktów zdający uzyskali tradycyjnie za poprawność językową (0,49). Błędy te miały również wpływ na ocenę pracy pod względem bogactwa językowego (0,68), w którym brano pod uwagę struktury użyte poprawnie.

Kryterium treści znalazło się w kategorii zadań łatwych (0,86), ale wielu zdających popełniło błędy w realizacji poszczególnych tematów, szczególnie w zakresie zgodności z tematem. W rozprawce nie odnosili się do studiowania w innym kraju i skupiali się na wadach i zaletach studiowania w Polsce. Opis często dotyczył jakiegokolwiek miejsca, bez odniesienia go do odbytej podróży. W recenzji koncertu zdający nie uwzględniali faktu popularności wykonawcy wśród przedstawicieli różnych pokoleń. Innym często popełnianym błędem była nieprecyzyjna teza w rozprawce, która nie zapowiadała argumentacji za i przeciw. Z kolei przytoczone argumenty nie zawsze rozwijały postawioną tezę, a w podsumowaniu pojawiał się niesygnalizowany wcześniej problem. W opisie zdający podawali zbyt mało informacji na temat odkrytego przez siebie miejsca oraz mało przekonująco uzasadniali jego niezwykły charakter. Natomiast recenzja koncertu często nie zawierała jego rekomendacji nawiązującej do wielopokoleniowego charakteru imprezy. Należy jednak podkreślić, że zdający coraz lepiej radzą sobie z tworzeniem różnych typów wypowiedzi pisemnych na określony temat. Starają się zachować reguły danej formy i jak najprecyzyjniej wyrażać swoje opinie. Pamiętają o limicie słów. Należałoby jednak zwrócić uwagę na czytelny zapis, ponieważ charakter pisma oraz duża liczba skreśleń i poprawek często bardzo utrudnia odczytanie pracy.

Część rozumienie słuchanego tekstu składająca się z trzech zadań okazała się łatwa dla zdających (od 0,72 do 0,78). W tej części egzaminu zdający badali, czy tekst zawiera określone informacje, określali główną myśl tekstu oraz selekcjonowali informacje. Urozmaicony rodzaj

i tematyka odtwarzanych tekstów pozwoliły uniknąć monotonii, która utrudnia rozwiązywanie zadań. Zadania miały zbliżony stopień trudności. Mimo zastosowanej techniki prawda/fałsz zadanie cząstkowe 4.2 (0,46) okazało się dla zdających najtrudniejsze w części II arkusza. Zdający usłyszeli określenie *des couchers de soleil* i nie zwrócili uwagi na towarzyszące mu słowo *photos*, podczas gdy w tekście mowa była o *tableaux*. Dość trudne okazało się zadanie cząstkowe 5.4 (0,50). Zdający nie powiązali znaczenia synonimicznego *vedettes et destinataires des spots publicitaires* z *les héros* i *les acteurs*, które wystąpiły w tekście. Mimo jednej z trudniejszych zazwyczaj form (wielokrotny wybór) zadania cząstkowe 6.1 i 6.3 (0,95 i 0,92), które wyraźnie nawiązywały do wyrażen użytych w tekstach należały do najłatwiejszych zadań testu.

Część rozumienie pisanego tekstu i rozpoznawanie struktur leksykalno-gramatycznych składała się z trzech zadań o różnym stopniu trudności (od 0,69 do 0,86). Zadania oparte były na zróżnicowanych tekstach dotyczących cywilizacji francuskiej, niewątpliwie atrakcyjnych dla zdającego. W tej części egzaminu najmniej trudności sprawiło zdającym zadanie siódme (0,86), które sprawdzało umiejętność selekcjonowania informacji. Również zadanie ósme (0,73), sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków między poszczególnymi częściami tekstu było dla zdających łatwe. Jak zwykle najtrudniejsze dla zdających w tej części egzaminu okazało się zadanie sprawdzające umiejętność rozpoznawania struktur leksykalno-gramatycznych w podanym kontekście, ponieważ oprócz dobrej znajomości struktur wymaga również dokładnego zrozumienia uzupełnianego tekstu. Szczególnie trudne okazało się zadanie cząstkowe 9.3 (0,47), polegające na zastosowaniu w odpowiedniej formie nieregularnego czasownika *s'éteindre*. Równie niejednoznaczne dla zdających egzamin na poziomie rozszerzonym było użycie wyrażenia *des appellations* w zadaniu cząstkowym 9.6. (0,50).

Język hiszpański – mocne i słabe strony wykształcenia maturzystów

Poziom podstawowy

Egzamin pisemny z języka hiszpańskiego na poziomie podstawowym okazał się dla zdających średnio łatwy (0,69). Szczegółowa analiza wyników egzaminu wykazała, że maturzyści najlepiej poradzili sobie z zadaniami sprawdzającymi rozumienie pisanego tekstu; najwięcej problemów sprawiło im natomiast rozumienie słuchanego tekstu.

Najniższy wynik uzyskany przez zdających w obszarze rozumienia słuchanego tekstu nie dziwi z uwagi na fakt, że prawidłowe wykonanie zadań z tego obszaru wymaga dużej koncentracji, dostosowania tempa pracy do czasu nagrania. i podzielności uwagi.

Zadanie pierwsze polegało na wysłuchaniu prognozy pogody i stwierdzeniu, czy podane zdania są prawdziwe, czy fałszywe. Największą trudność w tym zadaniu stanowiło zrozumienie i zapamiętanie wielu szczegółów zawartych w krótkim, zwięzłym komunikacie, typowym dla radiowego serwisu informacyjnego. W zadaniu drugim zdający mieli określić główną myśl tekstu, przyporządkowując odpowiednie tytuły do wysłuchanych wiadomości. Najtrudniejszym w tym zadaniu, a zarazem w całym arkuszu na poziomie podstawowym, okazało się zadanie cząstkowe 2.5, które poprawnie rozwiązało zaledwie 33 % zdających. Wiadomość dotyczyła wstrzymania ruchu pociągów i uruchomienia przez RENFE zastępczej komunikacji autobusowej. Zdający najczęściej wybierali nieprawidłową odpowiedź, kojarząc wyrażenie *servicio de autobuses* z tytułem *Transporte urbano paralizado*, podczas gdy kontekst całej wypowiedzi wymagał wskazania odpowiedzi *Problemas de ferrocarril*. Brak umiejętności rozumienia ze słuchu sensu dłuższych fragmentów tekstu dał się zauważyć również w zadaniu trzecim, sprawdzającym umiejętność selekcjonowania informacji. Jedynym zadaniem cząstkowym, które nie sprawiło kłopotów zdającym było zadanie 3.5, w którym wyrażenie *podría traducir* kojarzono z wyrażeniem z tekstu *Podría trabajar como traductora*.

Najlepiej opanowaną umiejętnością językową okazało się określanie głównej myśli pisanego tekstu. Najłatwiejsze w całym arkuszu zadanie czwarte polegało na przyporządkowaniu siedmiu wiadomości prasowym zdań podsumowujących ich treść. Choć wiadomości dotyczyły jednego zakresu tematycznego (rynek pracy), prawie 90% zdających wykonało to zadanie poprawnie. Pewne trudności sprawiło zdającym tylko zadanie cząstkowe 4.7, w którym kluczowe słowo *enseñanza* (nauczanie) niewłaściwie kojarzono ze słowem *aprendizaje* (uczenie się). Bardzo dobrze zdający poradzili sobie również z zadaniem piątym, opartym na tekście literackim, w którym należało